

Onderzoeksrapportage

Koninginnedag 2009

Bevindingen van het rechercheonderzoek

KLPD
Dienst Nationale Recherche

090825

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Onderzoek Nationale Recherche	4
2. Bevindingen	5
2.1 Reconstructie.....	5
2.2 Profiel.....	8
3. Resultaten	12

Inleiding

Op donderdag 30 april 2009 reed op het kruispunt Loolaan-Jachtlaan-Amersfoortseweg te Apeldoorn¹ een man in een zwarte Suzuki Swift in op het publiek dat zich had verzameld om de cabrio bus met de koninklijke familie te zien. Toen de auto om 11:50:38 uur tot stilstand kwam tegen het monument 'de Naald' bevonden zich op het kruispunt diverse licht en zwaar gewonden. De bestuurder was zwaargewond. Ten tijde van het incident reed de koninklijke familie op het kruispunt van 'de Naald' en werden zij, maar ook het aldaar aanwezige publiek, ongewild getuige van dit ernstige voorval. De impact van het incident werd vergroot, omdat er door de alom aanwezige media realtime, verslag werd gedaan. Hierdoor werd eveneens een groot gedeelte van de Nederlandse bevolking ongewild ooggetuige van dit ernstige incident. Op het kruispunt kwam de hulpverlening onmiddellijk op gang. In totaal kwamen als gevolg van de aanrijding acht personen om het leven, zeven personen uit het publiek of die beroepshalve ter plaatse waren, en de dader zelf. Negen andere personen, onder wie drie kinderen van 8, 14 en 16 jaar, waren ernstig gewond en werden opgenomen in het ziekenhuis. Een onbekend aantal personen met lichte verwondingen ging uit eigen beweging naar huis.

¹ Verder in dit rapport aangeduid als kruispunt 'de Naald'.

1. Onderzoek Nationale Recherche

Naar aanleiding van het bovenstaande, omstreeks 12:15 uur die dag, gaf de voorzitter van het College van procureurs-generaal na overleg met de Hoofdofficier van Justitie van het Landelijk parket, aan dat het hier een zaak van Nationaal belang betrof. Hij verstrekte daarom aan het hoofd van de Nationale Recherche (Nationale Recherche) van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) de opdracht om onder gezag van het Landelijk Parket een strafrechtelijk onderzoek in te stellen.

Het strafrechtelijk onderzoek, NAMAKA geheten, had twee beleidsprioriteiten:

- 1) Het voorkomen van vervolgaanslagen
- 2) het vergaren van bewijs over het incident.

Parallel aan deze beleidsuitgangspunten werd, vanwege het grote belang, in gezamenlijkheid met de regiopolitie Noord- en Oost Gelderland de zorg voor slachtoffers uitgevoerd. Dit vroeg niet alleen de onmiddellijke aandacht, maar bleef tot weken na het incident voor de Nationale Recherche van belang. Derhalve zijn de familierechercheurs nog steeds bij de begeleiding van slachtoffers, nabestaanden en familieleden betrokken.

Op basis van internationale ervaringen op het gebied van terroristische aanslagen moest serieus rekening worden gehouden met de mogelijkheid van meerdere geplande aanslagen. Dit betekende dat het vergaren van bewijs in het strafrechtelijke onderzoek, in eerste instantie gericht was op het voorkomen van eventuele vervolgaanslagen. De daarop volgende prioriteit was het vergaren van bewijs over het incident zelf.

De Nationale Recherche probeerde in het strafrechtelijk onderzoek een antwoord te vinden op de volgende hoofdvraag:

Wat gebeurde er feitelijk, in termen van de handelingen van de betrokken personen, voorafgaand aan, tijdens en na afloop van het incident op 30 april 2009, op het kruispunt Loolaan-Jachtlaan te Apeldoorn?

Bij de beantwoording van deze hoofdvraag werden alle mogelijkheden opengehouden door uit te gaan van vijf hypothesen. De onderzoeksfeiten en -bevindingen werden steeds aan deze hypothesen getoetst, zodat uiteindelijk één hypothese als het meest plausibele antwoord op de hoofdvraag overbleef. Pas nadat zicht was op alle relevante onderzoeksfeiten en -bevindingen zijn op basis hiervan conclusies getrokken.

De hypothesen waren:

1. Het incident was een ongeval.
2. Het incident was een onvoorbereide eenmansactie van een verward persoon.
3. Het incident was een voorbereide eenmansactie van een persoon die handelde vanuit een bepaalde overtuiging.

4. Het incident was een meermansactie, maar er waren geen volgende aanslagen voorzien.
5. Het incident was een meermansactie en meer aanslagen waren voorzien.

Om de hoofdvraag te beantwoorden zette de Nationale Recherche aanvankelijk 215 medewerkers op het onderzoek, een aantal dat geleidelijk werd teruggebracht. In enkele weken tijd hoorden zij enkele honderden getuigen, deskundigen en collega's teneinde vast te stellen wat zich had afgespeeld op en in de aanloop naar 30 april, of er medeplichtigen waren en om zicht te krijgen op de persoon Karst T. De rechercheurs verrichtten uitgebreid buurtonderzoek in de woonomgeving van de verdachte, sporenonderzoek op vele plaatsen delict, onderzochten diverse gegevensdragers, keken tientallen camerabeelden uit en maakten telecomanalyses. Het publiek leverde een belangrijke bijdrage aan het rechercheonderzoek: veel mensen maakten gebruik van de mogelijkheid om hun foto- en filmmateriaal van Koninginnedag te uploaden via internet op de website die de Nationale Recherche speciaal voor dit doel had geopend. Bij de opsporingstiplijn kwamen tientallen tips binnen. In totaal kwamen zelfs 1000 publiekstips binnen, die vervolgens werden nageetrokken, waarvan 250 tips waardevolle informatie voor het onderzoek bevatte. Verder zijn er meer dan 175 verklaringen opgenomen en 209 bestanden geupload op www.nationalerecherche.nl / upload.

2. Bevindingen

Het strafrechtelijke onderzoek kent twee onderzoeksrichtingen, te weten de reconstructie van het incident en het profiel van de dader. Beiden worden in dit hoofdstuk nader toegelicht.

2.1 Reconstructie

De reconstructie betreft het incident op Koninginnedag 2009 in Apeldoorn en de samenloop van gebeurtenissen er naar toe. Het bestaat uit een opsomming van feiten die betrekking hebben op de laatste 48 uur van de bewegingen van Karst T. tot en met het tijdstip van het incident.

28 en 29 april

Op 28 april 's avonds tussen 18:00 uur en 21:00 uur ziet een buurtbewoner Karst T. in de buurt van zijn huis met een doos in zijn handen bij zijn auto. Een dag later, op 29 april, tussen 13:11 en 13:16 uur is waargenomen dat de auto van de Karst T op A12 in de richting van Apeldoorn heeft gereden.

30 april

Op donderdag 30 april 2009 is de binnenstad van Apeldoorn het decor van verschillende feestelijkheden. Uit getuigeverklaringen is vast komen te staan dat Karst T. in de laatste uren, voorafgaande aan het incident, op twee momenten door getuigen is gezien. De eerste keer is tussen 10:30 uur en 10:45 uur in de nabije omgeving van het

bewuste kruispunt Loolaan en Jachtlaan. De tweede keer omstreeks 11:40 uur op de Bosweg vlak voordat hij aan zijn laatste rit begon.

De eerste keer dat hij door een getuige is gezien, bevindt hij zich in de nabijheid van het kruispunt Loolaan Jachtlaan. Een getuige verklaart dat het lijkt alsof hij zijn familie aan het zoeken is en ziet hem vervolgens vanaf de Loolaan in de richting van de Grote Kerk lopen. Vlak voor deze kruising, op de rijbaan van de Jachtlaan, staan op dat moment enkele vrachtwagens opgesteld. Op dat tijdstip staan, met uitzondering van enkele leden van de drumbands, geen toeschouwers op de rijbaan van dit kruispunt. Deze overige toeschouwers bevinden zich op dat moment nog achter de dranghekken aan de kant van de weg. De kruising is vrijgehouden voor de aan- en afvoer van nood- en hulpdiensten, en voertuigen van de historische optocht. Voor Karst T. kan dit betekenen dat hij een mogelijke vrije doorgang heeft gezien.

De tweede keer dat hij door getuigen wordt gezien is omstreeks 11:40 uur op de Bosweg. Hij komt vanuit de richting van de Jachtlaan en loopt naar zijn aldaar geparkeerde auto. Het onderzoek heeft meerdere feiten en omstandigheden opgeleverd die doen vermoeden dat Karst T. zich tussen de tijdstippen 10:30 uur en 11:40 uur lopend in het gebied tussen de Loolaan en Jachtlaan heeft bevonden, teneinde de koninklijke stoet te kunnen observeren.

Uit het onderzoek is niet gebleken dat hij voor de timing andere middelen ter beschikking had dan een verrekijker. Verder was zijn actieradius beperkt, mede gelet op de relatief korte tijdspanne tussen de eerste en de tweede waarneming. Daarbij was het gebied voor al het verkeer afgesloten en is hij door getuigen lopend gezien.

Verder is vastgesteld dat hij de omgeving goed kende, omdat hij van 1999 tot 2004 aan de Bosweg te Apeldoorn heeft gewoond.

Ten slotte kan worden opgemerkt dat de cabriobus met de koninklijke familie 20 minuten later dan gepland vanaf de Grote Kerk vertrok. Dit gegeven, in combinatie met het vorenstaande, doet vermoeden dat enige vorm van fysieke observatie voor de planning van de aanslag noodzakelijk is geweest

Om 11:30 uur, vertrekt de koninklijke stoet vanaf de Grote Kerk voor de tocht over de Loolaan. De afstand van de Grote Kerk naar de kruising 'de Naald' is 1020 m. De afstand van de Bosweg tot die kruising is 703 m.

De cabriobus, met daarin de koninklijke familie, rijdt stapvoets over de Loolaan. Nadat de koninklijke bus op de Loolaan de Bosweg heeft gekruist (dit is halverwege de route over de Loolaan), rond 11:40 uur, wordt Karst T. door een groep van vier getuigen gezien terwijl hij naar zijn op de Bosweg geparkeerde auto loopt. Karst T. loopt dan op de Bosweg en komt uit de richting van de Jachtlaan. Karst T. heeft een verrekijker om zijn hals en houdt deze voor de borst vast. Karst T. maakt volgens de getuigen ogenschijnlijk een ontspannen indruk. Hij reageert nog op een opmerking die een omstander maakt over zijn auto. Hij rommelt wat in de achterbak van zijn auto. Hij stapt in, blijft even zitten, en rijdt weg.

De koninklijke bus heeft intussen de route over de Loolaan voortgezet. Veel mensen zijn met de stoet meegelopen in de richting van het kruispunt. Vanaf de start van de historische optocht rond 11:15 uur en door de naderende komst van de stoet met de koninklijke familie zijn steeds meer mensen op het kruispunt gaan staan. Het kruispunt wordt eveneens drukker door de met de koninklijke bus meelopende mensen. Voordat de koninklijke familie op het kruispunt arriveert, gaat een aantal van deze mensen bij de reeds aanwezigen op het kruispunt staan. Zij verkrijgen hiertoe de toegang door het openen van een enkel hek aan de zijkanten van het kruispunt.

Om 11:50 uur rijdt Karst T. weg van zijn parkeerplek aan Bosweg. Op de hoek Bosweg/Jachtlaan neemt hij een bocht naar links en passeert de vluchtheuvel aan de linkerzijde van de weg. Aldaar staan aan de rechterzijde van de vluchtheuvel twee verkeersregelaars. Hij accelereert en halverwege de Jachtlaan richting 'de Naald' rijdt hij om de volgende verkeersregelaar en een hek heen. Voordat hij deze verkeersregelaar en het hek links ontwijkt, claxonneert Karst T. Deze verkeersregelaar geeft hem een stopteken. Karst T. accelereert nog steeds en rijdt aan de linkerzijde van de weg richting het kruispunt 'de Naald'.

In de directe nabijheid van het kruispunt, ongeveer ter hoogte van de eerste bussen, claxonneert Karst T. nogmaals en vlak voor de impact met het eerste dranghek nogmaals. Hij rijdt nu met zijn auto inmiddels aan de rechterkant van de weg. Het eerste dranghek dat hij vervolgens nadert is aan de voorzijde voorzien van verkeersborden. Enige meters daarachter staan de dranghekken die deel uitmaken van de U-vormige afzetting van het kruispunt.

De snelheid van Karst T., was op het moment dat hij tegen het eerste dranghek aanreed, ongeveer 112 km/u. Technisch onderzoek heeft uitgewezen dat deze snelheid alleen bereikt kan worden door vanaf het begin van de route op vol vermogen te rijden.

Voordat Karst T. het kruispunt oprijdt ziet een getuige het eerste dranghek met de verkeersborden op de voorruit van zijn auto landen, waardoor de voorruit wordt ingedrukt en zwaar beschadigt.

Vervolgens rijdt Karst T. op het tweede hekwerk en de toeschouwers in. Deze staan op dat moment op de rijbaan van het kruispunt 'de Naald'. Het is door de reconstructie vastgesteld dat de Suzuki door de aanrijding met het publiek, van richting veranderde en tegen 'de Naald' tot stilstand kwam.

De cabriobus, met daarin de koninklijke familie, rijdt op dat moment eveneens net de kruising op en is ter hoogte van 'de Naald'. Onderzoek door verkeersspecialisten heeft uitgewezen dat bij een zelfde snelheid en ongewijzigde rijrichting het voertuig van Kart T. de cabriobus had geraakt.

Uit technisch onderzoek is gebleken dat de auto, gedurende de gehele rit (tot en met 'de Naald') bestuurbaar is gebleven. Echter na het inrijden op de hekken en de toeschouwers heeft de bestuurder de auto niet meer aangestuurd.

2.2 Profiel

Levensloop

Uit de levensloop komt naar voren dat Karst T. een tamelijk geïsoleerd bestaan leidde. Hij had meestal wel contact met zijn familie, maar zocht ook regelmatig het isolement. Tot zijn middelbare schooltijd was T. een 'gewone' jongen, uit een stabiel gezin. Tijdens de middelbare schooltijd zou hij zijn veranderd en begint hij drugs te gebruiken. Hij verandert van een open in een gesloten jongen, aldus getuigen. De onderzoeksresultaten van de sectie op Karst T. bevestigen dit drugsgebruik. In zijn bloed zijn sporen van het gebruik van een zeer geringe hoeveelheid Cannabis aangetroffen (0,001 mg/l tetrahydrocannabinol = THC). Het toxicologisch onderzoek van het NFI geeft hierover aan dat zij op grond van deze gegevens niet kunnen vaststellen welke invloed deze hoeveelheid op het rijgedrag van Karst T. heeft gehad, en wanneer hij voor het laatst Cannabis gebruikt heeft². Uit dit zelfde onderzoek blijkt tevens dat er geen sporen van alcohol in zijn bloed is aangetroffen.

Na zijn middelbare school had hij met zijn jeugdvrienden minder contact. T. maakte een opleiding niet af, had wat baantjes, maar geen relatie en geen carrière. Eind jaren negentig was hij enige tijd dakloos. Daarna leek hij zich te herpakken, werkte enige tijd bij een benzinepomp en later bij Interlanden. Om niet opgehelderde redenen, bleef hij vanaf september 2008 weg bij zijn laatste werkgever. Hij verklaarde tegenover familie dat hij een arbeidsconflict had, maar dat kon niet worden bevestigd. Hij vroeg geen uitkering aan en teerde in op zijn spaargeld. In januari en februari 2009 meed hij ieder contact, ook met zijn familie. Eind februari was T. feitelijk platzak en enkele dagen later trof zijn familie hem overstuur aan in zijn auto, waarin hij al enkele dagen, zonder benzine, had doorgebracht. Het leek daarna wat beter te gaan, maar eind maart zegde hij zijn huur op met ingang van 1 mei 2009. Het onderzoek leverde geen aanwijzingen op dat T. elders een nieuwe woning zou betrekken. Noch is uit onderzoek naar voren gekomen dat Tates voorbereiding had getroffen voor een verhuizing. Zijn familie wist niet dat hij zijn woning zou verlaten en Karst T. gaf zelf aan dat hij weer werk had. In zijn laatste half jaar leek T. sterk gefixeerd op het 'arbeidsconflict' en zei hij zich druk te maken over brieven waar 'in naam der koningin' boven stond. Familieleden vreesden begin maart wel dat T. suïcidaal was, maar het leek daarna beter te gaan. Op degenen die hem in zijn laatste dagen spraken maakte T. een normale indruk. Hij overlegde rustig met zijn huisbaas over de oplevering van zijn woning, ging nog fietsen met familie en belde op 29 april zijn moeder om haar met haar verjaardag te feliciteren. Vrienden lijkt T. in deze laatste periode niet te hebben gezien.

² Voor het vaststellen of er sprake is van invloed op de rijvaardigheid hanteert het NFI een hoeveelheid tussen de 0,003 mg/l en 0,005 mg/l tetrahydrocannabinol (THC) in het bloed.

Gedrag

Het onderzoek naar de geestesgesteldheid van T. wordt thans nog uitgevoerd door het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP). Derhalve zijn er op dit moment over het gedrag van Karst T. nog geen sluitende gedragswetenschappelijke uitspraken te doen.

Beweegredenen

Doordat T. in de nacht na de aanslag overleed en reeds bij aankomst in het ziekenhuis voorgoed buiten kennis was geraakt, beschikt de recherche over weinig aanknopingspunten voor het achterhalen van zijn motief en wat hij precies beoogde. T.'s korte verklaringen wijzen in de richting van het Koninklijk Huis als doelwit, maar hij heeft niet met zoveel woorden gezegd een aanslag te hebben willen plegen op de koninklijke familie. Omdat deze verklaringen de enige expliciete uitspraken van T. over het incident zijn, worden deze hier woordelijk weergegeven. Een Wachtmeester van de Koninklijke marechaussee, die als eerste bij Karst T. kwam na de botsing met 'de Naald' verklaarde dat hij aan T. vroeg:

"Ik vroeg hoe hij heette. Ik hoorde hem zoiets als KARSTEN zeggen. Ik vroeg of hij een paspoort of iets dergelijks bij zich had. Ik hoorde hem zeggen: "Ja". Ik hoorde (collega) vragen waar in het dashboardkastje? Ik hoorde de man zeggen: "Ja". Opeens begon hij in het Duits te praten. Ik hoorde hem in de Duitse taal zeggen dat hij veel pijn aan zijn hoofd had. Daar ik op dat moment nog geen legitimatiebewijs gezien had dacht ik dat het misschien een Duits man was. Hierop probeerde ik zo goed en kwaad als het ging vragen te stellen in het Duits. Ik vroeg aan hem in de Duitse taal wat er gebeurd is. Hierop gaf hij niet echt een goed verstaanbaar antwoord. Opeens zag ik een Nederlands rijbewijs van de man. Ik keek (collega) verbaasd aan. Ik vroeg onmiddellijk aan de man spreek je wel gewoon Nederlands. Ik hoorde hem toen zeggen: "Ja zeker". Hierop vroeg ik aan hem: "Wat is er gebeurd"? Hierop hoorde ik hem zeggen: "De Koningin de Koningin". Ik vroeg aan hem: "Heb je dit bewust gedaan"? Ik hoorde hem zeggen: "Ja ik heb het bewust gedaan". Ik schrok hiervan. Ik deelde onmiddellijk hem mede dat hij niet tot antwoorden was verplicht. Ik vroeg of hij dit begreep. Ik hoorde hem zeggen "Ja ik begrijp het". Ik vroeg toen aan hem: "Waarom heb je dit gedaan". Ik hoorde hem zeggen: "Willem Alexander is een fascist, hij is een rascist en ik wist dat de Koningin hier zou komen". Naar aanleiding van de door hem gegeven antwoorden dat hij het bewust heeft gedaan, dat hij opzettelijk door een afzetting is gereden en bewust op mensen is ingereken en vermoedelijk het doel had om het Koningshuis te doen treffen deelde ik hem mede dat hij door ons was aangehouden terzake genoemde feiten en omstandigheden. Ik vroeg aan hem of hij dit begreep. Ik hoorde hem zeggen: "ja ik begrijp het". Ondertussen waren de hulpdiensten ook gearriveerd. Niet veel later zag ik dat verdachte met de ambulance werd afgevoerd onder begeleiding van collega's van de Politie.

Een andere biker, agent van politie die direct na de aanrijding achter in de auto was gaan zitten en T.'s hoofd stabiliseerde, verklaarde:

"Ik hoorde vervolgens dat (collega) vroeg aan de bestuurder of hij dit met opzet had gedaan. Ik hoorde dat de bestuurder duidelijk hoorbaar tegen (collega) zei: "Ja". Ik hoorde dat de collega bomverkenner aangaf open vragen te stellen. Vervolgens vroeg ik aan de bestuurder "waarom?". Ik hoorde dat de (collega) gelijk daarop vroeg aan de bestuurder "waarom heb je dit gedaan?". Ik hoorde dat de bestuurder vervolgens duidelijk hoorbaar in de Nederlandse taal zei: "Willem Alexander is een fascist". Ik hoorde vervolgens dat collega vroeg aan de bestuurder: "wilde je tegen de bus aanrijden?". Ik hoorde dat de bestuurder duidelijk hoorbaar zei: "Ja". Wij hadden vanaf dat

moment het duidelijk vermoeden dat hij met opzet door het publiek gereden was met de bedoeling om Prins Willem Alexander of andere leden van de koninklijke familie letsel toe te brengen

De ambulanceverpleegkundige verklaarde over haar gesprek met Karst T. in de ambulance die hem naar het ziekenhuis van Deventer vervoerde:

Wij hadden toen nog niet de identiteit van het slachtoffer kunnen vaststellen. Vervolgens heb ik gevraagd wat zijn voornaam was. Hij zei dat hij Karst heette. Vervolgens vroeg ik naar zijn achternaam. Hij zei: "T[...]". Toen ik deze vraag wederom stelde, spelde hij zijn naam met [T. spelde correct zijn achternaam]. Voorts zei hij dat zijn papieren in het dashboardkastje van zijn auto lagen. Vervolgens heb ik om zijn geboortedatum gevraagd. Waarop hij antwoordde zes maart negentien één en zeventig (06-03-1971). De politieagente die voor in de ambulance zat heeft deze gegevens onmiddellijk opgeschreven. Daarna heb ik zijn woonplaats en adres gevraagd. Hij zei: "Huissen bij Arnhem." De straatnaam kan ik mij niet meer herinneren, ik kon het niet goed verstaan.

(...) Op mijn vraag of hij gezond was en medicijnen gebruikt zei hij "Ik ben gezond en gebruik geen medicijnen". Ik stelde toen de vraag aan de man hoe het ongeval heeft kunnen gebeuren. Of hij niet lekker was geworden? Daarop antwoordde hij dat hij zich goed voelde en dat het "dat" niet was. Vervolgens heb ik gevraagd of het een bewuste actie was. Hij gaf hierop als antwoord een volmondig "ja". Dat kon ik goed verstaan. Vervolgens herhaalde ik mijn eerdere vraag of hij zich goed voelde en of hij dit bewust had gedaan. Waarop hij wederom "ja" zei. Ik heb toen gezegd dat het voor mij niet uitmaakte en dat ik hem zou behandelen als ieder slachtoffer. Hij zei toen "dank je wel". Hij was goed helder en aanspreekbaar. Vervolgens werd hij misselijk. Ik zag dat hij braakneigingen kreeg. Ik vroeg aan hem word je misselijk waarop hij ja zei. (...) Daarna heb ik het slachtoffer terug gedraaid op zijn rug. Des gevraagd zei hij dat het beter ging en dat hij alleen barstende hoofdpijn had. Vanaf dat moment zag ik op de monitor dat zijn neurologische conditie snel minder werd. Hij werd onrustig. Ongeveer anderhalve minuut voor aankomst in het Deventer ziekenhuis begon hij te snurken en was hij niet meer aanspreekbaar.

De verklaringen van T. geven de indruk dat hij doelbewust het kruispunt was opgereden met het doel de bus met de koninklijke familie te raken. Uit specialistisch onderzoek bleek dat bij een eventuele aanrijding met T.'s voertuig, met een snelheid van ongeveer 110 km/u, de inzittenden van de bus ernstig letsel hadden kunnen oplopen.³ Het onderzoek kon niet ondubbelzinnig uitwijzen of T. zich had gerealiseerd dat er publiek zou staan op de kruising die hij moest oversteken om bij de bus met de koninklijke familie te komen. Eerder op de ochtend was de kruising nog vrij geweest. Niet is komen vast te staan dat T. het publiek bij het aanrijden op de Jachtlaan heeft gezien. Hij nam op geen moment snelheid terug. Het is door de reconstructie vastgesteld dat de Suzuki door de aanrijding met de hekken en het publiek, alsmede door de verwondingen die T. daar bij opliep, van richting veranderde en daarom niet tegen de bus, maar tegen het Monument 'de Naald' tot stilstand kwam. Uit het technisch onderzoek bleek dat als Karst T. onbelemmerd met een snelheid van ongeveer 110 km/u had kunnen doorrijden, hij de bus waarschijnlijk aan de achterzijde had geraakt. De

³ Kinetisch onderzoek door TNO heeft uitgewezen dat bij een onbelemmerde doorgang van het voertuig en met een snelheid van 110 km/u, de inzittenden van de cabriobus, bij een impact, mogelijk ernstig letsel zouden oplopen. Eenzelfde vergelijking is eveneens gemaakt met een snelheid van 45 km/u (gemiddelde snelheid van Karst T na de impact met het publiek). Een impact met deze snelheid zou mogelijk geen of licht letsel bij de inzittenden veroorzaken hebben.

afstand vanaf het publiek tot aan de bus was ongeveer 65 m, hetgeen een reactiesnelheid van nog geen 2 seconden oplevert. Deze hoge snelheid en korte reactietijd doet het vermoeden versterken dat Karst T de bedoeling had om de bus met de koninklijke familie te raken.

Het vermoeden dat Karst T de bus heeft willen raken, zegt nog niets over zijn beweegredenen. De verklaring "Willem Alexander is een fascist, hij is een racist en ik wist dat de Koningin hier zou komen", zou kunnen vermoeden dat Karst T. een bepaald beeld van de koninklijke familie had. Uit het onderzoek, de verklaringen van de verdachte na de aanrijding, de aangetroffen gegevensdragers (digitaal en hardcopy), de tatoeages van T. en zijn uitspraken over politieke en maatschappij, kwam niet naar voren dat T. een bepaald radicaal gedachtegoed aanhing.

Zijn opvattingen typeren familieleden en vrienden wel als 'antiburgerlijk' en 'anti-alles'. Aangetroffen documenten, boeken, aantekeningen en tatoeages suggereerden op het eerste gezicht dat T. mogelijk wel affiniteit had met ideeën die rechts-radicaal zijn te noemen. Hij verdiepte zich geruime tijd in oude, vooral Noordse volkeren, in runenschrift en las werken van Nietzsche en Céline, maar ook geheel ander werk. In het onderzoek is geen enkel expliciet politiek geschrift aangetroffen. De conclusie is dat T. waarschijnlijk niet een bepaalde levensbeschouwing of ideologie aanhing die voor hem als inspiratiebron of legitimatie diende voor een aanslag.

Over het Koninklijk Huis lijkt Karst T. wel kritische opvattingen te hebben gehad, niet alleen op zijn laatste dag, maar ook reeds jaren eerder. Expliciet anti-monarchistische geschriften zijn er niet aangetroffen. Tijdens de huiszoeking op het woonadres van Karst T. is op de deur wel een geschrift gevonden die een opmerkelijke tekst bevatte. Het betrof hier de tekst: "Door koninklijk besluit onder de goederen gerangschikt".

Op de zijkanten van het papier van dit geschrift bleken fantasietekens aangebracht. Meerdere deskundigen konden deze tekens niet interpreteren.

Hij had volgens familie en vrienden een kritische houding tegen het Koninklijk Huis; dat vond hij geldverspilling. Een familielid plaatste die opvatting in de context van T.'s bredere afkeer van maatschappelijke instellingen.

Een oud-werkgever herinnerde zich een aantal uitspraken van T. tijdens een gesprek dat hij met hem had. Bij dit gesprek waren tevens enkele familieleden van de oud werkgever aanwezig. T. gaf toen aan dat hij beroemd zou worden. Later komt zijn oud werkgever hierop terug en vroeg T. wat hij hiermee bedoelde. T. gaf aan dat hij een aanslag op het Koninklijk Huis wilde plegen. De opmerking dat hij beroemd zou worden met een aanslag op het Koninklijk Huis had Tates alleen tegen deze werkgever gemaakt en konden zijn familieleden derhalve niet bevestigen

De werkgever is hieromtrent nog een tweede keer gehoord. Hij verklaarde dat hij niet wist hoe hij de opmerkingen van T. moest plaatsen en vatte deze uitspraak als niet serieus op.

Er is dus slechts één getuigenverklaring over een voorval waarbij T., bijna vijf jaar voor het incident, met de gedachte lijkt te hebben gespeeld een aanslag op het Koninklijk Huis te plegen.

De verklaring luidt als volgt:

Karst had een hekel aan de monarchie, het Koninklijk Huis. Die poppenkast vond hij helemaal niets. Verspilling van belastinggeld. In die tijd gingen Willem-Alexander en Maxima trouwen. Dat vond hij niets. Dan zei hij: 'Dat gaat maar naar Amsterdam'. Hij moest er niets van hebben. Beetje anarchistisch, zo noem je dat toch?

In de periode rond zijn vertrek in 2004 heeft Karst tegen mij gezegd dat wij nog wel eens van hem gingen horen, dat hij op TV zou komen. Hij zei dat hij beroemd zou worden. Hij heeft dit gezegd waar mijn vrouw en zoon bij stonden. (...) Later hebben wij het daar nog wel even over gehad. Ik vroeg hem wat hij bedoelde met dat beroemd worden en zo. Toen antwoordde Karst: 'een aanslag op het Koninklijk Huis'. Hij lachte terwijl hij dat zei. Ik ben daar toen niet op ingegaan. Heb er verder niet bij stil gestaan.

Daarentegen wordt het gezin waarin Karst T. is opgegroeid niet als antimonarchistisch beschreven. Zo werd op Koninginnedag de vlag uitgehangen, ook in 2009. Een gezinslid meende dat Karst zelfs trots op het Koninklijk Huis was, en daar niets tegen had. Het incident op Koninginnedag 2009 werd derhalve door hen niet begrepen.

Uiteindelijk blijft T.'s motief onduidelijk. Een kritische houding ten opzichte van het Koninklijk Huis hoeft op zichzelf nog niet tot een aanslag te leiden. Wél werd duidelijk dat T., niet voor het eerst, in de maanden voorafgaand aan de aanslag maatschappelijk op een zijspoor was beland. Naar het zich laat aanzien was dat vooral het gevolg van eigen handelen: baan opzeggen, geen uitkering aanvragen, huur opzeggen. Hij had in het verleden verklaard beroemd te willen worden en zinspeelde op een aanslag op het Koninklijk Huis, maar sprak daar jarenlang nooit meer over. Wat hem uiteindelijk dreef om op 30 april 2009 op de bus af te rijden, is niet meer volledig te herleiden.

3. Resultaten

Alle relevante feiten uit het strafrechtelijke opsporingsonderzoek, zoals getuigenverklaringen, forensische en digitale sporen en de reconstructie op het plaats delict, die betrekking hebben op de laatste 48 uur voor het incident, zijn in een 3D reconstructie gevisualiseerd. De relevante onderzoeksfeiten die betrekking hebben op de laatste route van de verdachte, vanaf het weggrijden van de Bosweg tot en met de impact op het kruispunt 'de Naald', zijn zeer gedetailleerd in die 3 dimensionale animatie gereconstrueerd. De toepassing van deze methodiek heeft het mogelijk gemaakt om eerder genoemde onderzoeksfeiten met elkaar in verband te brengen, te interpreteren en hieruit professionele conclusies te trekken.⁴

⁴ De professionele interpretatie van het feitencomplex kan middels een daarvoor opgestelde presentatie worden toegelicht.

Hypothese 1: Het incident was een Ongeval

Het viel bij aanvang van het onderzoek niet uit te sluiten dat het om een ongeluk ging, waarbij de bestuurder mogelijk onwel was geworden. Direct voor het inrijden op het publiek was de bestuurder over een traject van meer dan zeshonderd meter, vanaf het moment van wegrijden plankgas, claxonnerend en obstakels vermijdend aan komen rijden. Uit medische gegevens en sectie bleek niet dat de bestuurder voor het ongeluk een gezondheidsprobleem had. Technisch onderzoek wees uit dat het voertuig tot het moment dat het bij 'de Naald' tot stilstand kwam bestuurbaar was. Karst T. had nog kunnen remmen of uitwijken. De bestuurder verklaarde tegenover toegesnelde leden van politie, Koninklijke Marechaussee en een ambulanceverpleegkundige enkele malen desgevraagd dat hij 'dit' bewust had gedaan en de bus met de koninklijke familie had willen raken. Op dat moment was hij zwaar gewond maar wel in staat zijn persoonsgegevens correct te verstrekken. De conclusie is daarom dat het incident geen ongeval was.

Een voorbereide actie?

Wat het aspect van *voorbereiding* betreft, zijn er aanwijzingen dat de bestuurder enkele voorbereidingshandelingen heeft getroffen. Hij was plaatselijk bekend en heeft waarschijnlijk de dag voor de aanslag en op de ochtend van de aanslag het terrein verkend. Daarna keek hij omstreeks 10:30 uur rond op de kruising 'de Naald', die op dat moment nog leeg was. Direct voorafgaand aan zijn laatste rit, wandelde hij met een verrekijker bij de Jachtlaan. Op getuigen die hem toen zagen en spraken maakte hij opgeschrikt een ontspannen indruk. Vanuit het perspectief van voorbereiding is het wel opvallend dat hij niets bij zich had waarop hij de tijd kon aflezen. Hij had geen horloge bij zich, zijn autoradio deed het niet en hij had zijn mobiele telefoon thuisgelaten. Indien T. de bus met de koninklijke familie had willen raken, was dat, vanuit het oogpunt van timing, bijzonder moeilijk geweest. Hij kende de omgeving overigens goed. Hij had geruime tijd in Apeldoorn gewoond en veel gewandeld in de omgeving van 'de Naald'. Indien hij niet op het publiek zou zijn gestuit, maar met de vastgestelde snelheid in een rechte lijn door had kunnen rijden, had hij de bus waarschijnlijk schuin van achteren geraakt.

Hypothese 4:

Het incident was een meermansactie, maar er waren geen volgende aanslagen voorzien.

Hypothese 5:

Het incident was een meermansactie en meer aanslagen waren voorzien

Tweede beleidsprioriteit was de kwestie of meerder aanslagen waren voorbereid en of T. alleen had gehandeld: was het een *eenmansactie* of was er sprake van samenwerking met of medeweten van anderen?

Ondanks vele opsporingsactiviteiten, gericht op het vaststellen van mogelijke betrokkenheid van derden, kon zulke betrokkenheid niet worden vastgesteld. Vele getuigen werden gehoord en verklaringen nagetrokken. Het onderzoek op de vele plaatsen delict ('de Naald', 'Suzuki Swift', 'woning T.' en 'werk T.') leverde geen

indicaties op dat anderen wisten wat T. op Koninginnedag 2009 zou gaan doen. Uit het onderzoek bleek geen indicatie van medeweten of medeplichtigheid van anderen. T. leefde sociaal tamelijk geïsoleerd. In zijn laatste maanden telefoneerde hij nauwelijks. Contacten via internet konden niet worden vastgesteld. T. beschikte niet over een internetaansluiting en heeft die hoogstwaarschijnlijk ook nooit gehad; hij had volgens verschillende getuigen een afkeer van techniek. Het is zeer waarschijnlijk dat T. zijn daad alleen plande en uitvoerde en dat niemand daar van op de hoogte was. Familie, vrienden en oud-collega's verklaarden zonder uitzondering zeer verbaasd te zijn dat T. dit had gedaan.

Hypothese 2:

Het incident was een onvoorbereide eenmansactie van een verward persoon

Hypothese 3:

Het incident was een voorbereide eenmansactie van een persoon die handelde vanuit een bepaalde overtuiging.

Hypothese 2 lijkt de gang van zaken zoals die uit het onderzoek naar voren kwam, het best te benaderen: het was een eenmansactie van een verward persoon, niet-ideologisch geïnspireerd en met een enkele voorbereiding. De kanttekening moet daarbij gemaakt worden dat over de geestesgesteldheid van Karst T. geen uitspraken kunnen worden gedaan, alvorens de resultaten van het onderzoek van het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) bekend zijn. Het onderzoek heeft wel ondubbelzinnig uitgewezen dat het geen ongeval was.

Hypothese 1 is daarmee verworpen. Evenmin kon worden vastgesteld dat T. geïnspireerd was door een bepaalde ideologie of overtuiging.

Hypothese 3 is daarom erg onwaarschijnlijk. De Nationale Recherche heeft ondanks uitvoerig onderzoek niet vast kunnen stellen dat T. medeplichtigen had of dat meer aanslagen waren voorbereid.

Op basis van het voorgaande kan samenvattend worden gesteld:

- Dat er aanknopingspunten zijn die doen vermoeden dat Karst T. een aanslag wilde plegen gericht op leden van het Koninklijk Huis. Of deze ook daadwerkelijk was gericht tegen het leven van leden van de koninklijke familie kan echter niet onomstotelijk worden vastgesteld.
- Dat de dader, Karst T., zeer waarschijnlijk met zijn auto de bus van de koninklijke familie wilde raken.
- Dat het een eenmansactie betrof waarvoor slechts enkele voorbereidingen zijn getroffen.
- Dat het aannemelijk is dat hij niet heeft geweten dat er mensen op de kruising stonden op het moment dat hij voor zijn laatste rit vanaf de Bosweg vertrok. Dat het niet is vastgesteld of hij, tijdens zijn laatste rit over de Jachtlaan, het publiek op de kruising heeft gezien.
- Hij heeft geen actie ondernomen om een aanrijding met het publiek op de kruising te voorkomen.
- Dat het onwaarschijnlijk is dat Karst T. vanuit een bepaalde ideologie of levensbeschouwing tot zijn daad is gekomen.

Korps Landelijke Politiediensten

R.G.C Bik,
Korpschef